

תוכן העניינים

9 פתח דבר

11 מבוא

49 אייסכינס, נגד טימרכוס

90 פירוש

129 ביבליוגרפיה נבחרת

135 מפתח העניינים

פתח דבר

נאֹמו של אייסקינס 'נגד טימרכוס', גרסה כתובה של נאום תביעה שנשא אייסקינס בבית משפט בפני מושבעים רבים וקהל גדול, הוא היצירה היחידה ששרדה מן הספרות היוונית העוסקת כולה ביחסים חד־מיניים של גברים. הנאום נועד לשכנע את הקורא, כפי ששכנע בשעתו את קהל השומעים, בתקפות התביעה והוא מבטא במידה רבה דעות רווחות, וגם מה שאפשר היה לומר ברבים על הנושא הזה באמצע המאה הרביעית לפסה"נ.

אייסקינס תבע את טימרכוס לדין כדי לסלק יריב פוליטי מסיעה יריבה. הוא ביסס את תביעתו ואת טיעונו על חוק שלפיו מי שזנה וקיבל שכר על שירותים מיניים מקוצצות זכויות האזרח שלו: הוא אינו יכול להשתתף בחיי הציבור, לכהן בכהונות ציבור, לנאום באספות עם ולתבוע לדין.

נזקף לזכותו של החוקר הבריטי הנודע קנת דוֹבֶר, בצד זכויות רבות אחרות, הדיון הפתוח והענייני, שאינו נגוע במוסרניות ובשיפוטיות, ביחסים חד־מיניים, בעיקר של גברים, בספר שפרסם בשנת 1978, *Greek Homosexuality*, ספר שהפך לאבן יסוד ולנקודת מוצא של שיח פורה ורב משתתפים בפעילות אנושית וחברתית שקודם לכן לא נהגו לעסוק בה בפתיחות מפורשת כזאת. חלק נכבד של הספר ייחד דוֹבֶר לנאֹמו של אייסקינס 'נגד טימרכוס' והעלה אותו מנשייה יחסית לתעודה מרכזית בדיון על טיב היחסים הגבריים החד־מיניים ומקומם בחברה היוונית בכלל והאתונאית בפרט, שכן מרבית התעודות הכתובות המצויות בידינו הן מאתונה ומאַטיקה, גם אלה העוסקות ביחסי גברים חד־מיניים בערי יוון אחרות.

זכות נוספת של דוֹבֶר היא שהביא לדיון לצד מקורות ספרותיים מוכרים (שירי אהבה, קומדיות, מסות פילוסופיות) עדויות מאמנות חזותית, בעיקר מצוירים ארוטיים מפורשים על כדים, שהמוזאונים בדרך כלל אינם מציגים לראווה בתצוגותיהם לקהל המבקרים הרחב, ובהם אפשר לראות ומהם ללמוד

מה בדיוק עשו היוונים זה לזה. דוֹבֵר פתח בדיון ורבים החרו החזיקו אחריו, הרחיבו את היריעה, חיזקו דעותיו וגם יצאו נגדן, פרסמו ציורי כדים שסתר את מסקנותיו, הצביעו על טעויות והתווכחו עמו. מבחר מהחיבורים הרבים שנכתבו על היבטים שונים של יחסי מין חד־מיניים אני מביאה בביבליוגרפיה. תצלומי כדים רבים מובאים בספרו של דוֹבֵר, ולהשלמה טוב לעיין גם בספרו של מרטין קילמר משנת 1993, *Greek Erotica*.

מפני חשיבות הנושא והעניין שעורר חשבתי שטוב להביא בלבוש עברי את נאמו של אייסיכניס ולפרש במבוא ובהערות את עיקרי הדברים הנשקפים ממנו, כפי שאני מבינה אותם וכפי שהם נראים בעיניי היום לאחר שלמדתי מה כתבו חוקרים וחכמים וזמן ממושך שקלתי שקול היטב את דבריהם. נמנעתי מלעסוק בשאלה שאינני בקיאה בה, אם חד־מיניות היא טבעית ואוניברסלית או מקומית ותלוית תרבות. התרגומים מיוונית, אם לא צוין אחרת, הם שלי.

דבורה גילולה

ירושלים, מרס 2005